Savivaldybių žinios

Nr. 8 (898) 2021 m. rugsėjo 4 d. Išeina šeštadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBĖS 2021

PIETŲ LIETUVOS REGIONAI:

visus iššūkius stengiamės priimti pozityviai

2–13, 20–27 p.

Romo Gurklio nuotr.

Šakių rajono savivaldybės iniciatyva prieš 6 metus Šakių skvere pastatytas plieno konstrukcijos 24 varpų karilionas. Jis skamba darbo dienai prasidedant, jai įpusėjus ir besibaigiant. Moksliškai įrodyta, kad kariliono muzika teigiamai veikia žmonių psichiką. Išgirsti karilioną gali ir kiekvienas to norintysis, tereikia į specialų automatą įmesti šiek tiek eurų.

KAUNAS PATEISINO ŠVIETIMO REITINGŲ LYDERIO VARDĄ _____ 17 p.
SAVIVALDYBIŲ MIESTŲ JUBILIEJAI _____ 28–29 p.
LSA SUVAŽIAVIMUI ARTĖJANT – ŽODIS LSA VICEPREZIDENTAMS __ 40 p.

Rugsėjo 9 d. Ukmergės rajone, Taujėnų dvare vyks LSA XXVII suvažiavimas

Gerbiami suvažiavimo dalyviai, mieli kolegos,
šie kupini iššūkių metai kaip niekada sustiprino Lietuvos savivaldą.
Savivaldybių administracijos įgyvendino ne vieną sudėtingą sprendimą, kartu su savo bendruomenėmis ieškojo ir surado išeitis iš sunkiausių situacijų.
Mūsų balsas tapo stipresnis ir garsesnis kalbantis ir su centrine valdžia bei siūlant jai būdus, kaip praktiškai ir efektyviai įgyvendinti visuomenei jautrius sprendimus.
Linkiu šią stiprybę ir vieningumą kuo ilgiau išlaikyti ir pritaikyti mūsų kasdienėje veikloje. Darbingo ir turiningo suvažiavimo!

LSA prezidentas Mindaugas Sinkevičius

Rietavo bendruomenės sueiga prie skulptūros iškiliai Oginskių giminei atminti.

ALYTAUS REGIONAS

Agnė ČEPLINKSIENĖ

Alytaus regiono vizija – konkurencingos augančios ekonomikos, darnios bendruomenės, savitais turizmo, rekreaciniais ir gamtos ištekliais pasižymintis, kultūrinį paveldą puoselėjantis Pietų Lietuvos regionas. Regioną sudaro penkios savivaldybės – Alytaus miestas, Druskininkai, Alytaus, Lazdijų ir Varėnos rajonai.

Gerbiamas mere, esate Alytaus regiono plėtros tarybos pirmininkas. Kaip vertinate pirmuosius savarankiškos veiklos mėnesius?

Mano manymu, pats svarbiausias dalykas, kurį per šį laiką pasiekėme, yra tas, kad mums pavyko išsigryninti, kas svarbiausia. Šiandien mūsų pagrindinis tikslas – augti kartu, ne kiekvienai savivaldybei atskirai, o kaip vieningam Dzūkijos regionui.

Alytaus regiono plėtros taryba įsteigta šių metų kovo mėnesį. Veiklos pradžioje reikėjo spręsti daug organizacinių vadybinių klausimų, todėl visą pusmetį vyko intensyvus darbas, kurio metu buvo rengiama, derinama ir tvirtinama regiono plėtros tarybos administracijos struktūra, jos darbo organizavimo principai, buvo vykdoma regiono plėtros tarybos administracijos personalo atrankos.

Be abejo, regiono plėtros tarybai teko spręsti ir kitus klausimus, kuriuos numato Regioninės plėtros įstatymas: tai ir ES finansuojamų projektų sąrašų sudarymas ir jų koregavimas, regiono plėtros tarybos patariamųjų darbo grupių sudarymas, naujojo regiono plėtros plano rengimas. Manyčiau, kad darbas išties buvo labai intensyvus ir produktyvus.

Jūsų manymu, kokios Alytaus regiono stiprybės ir kaip jas sekasi panaudoti regiono plėtrai?

Džiaugiuosi, jog miestas auga, atsigauna. Daug dėmesio skiriame investuotojų pritraukimui, užtikriname įvairias paslaugas nuo medicinos iki švietimo ne tik alytiškiams, bet ir aplinkinių savivaldybių gyventojams.

Šiuo metu vyksta labai intensyvus Alytaus regiono naujojo plėtros plano rengimo procesas. Tam yra sudaryta regiono plėtros plano parengimo darbo grupė, susidedanti iš daugiau kaip 40 skirtingų regiono institucijų atstovų. Visi tarpusavyje turi susitarti ir surasti kompromisus dėl regiono problemų, stiprybių, galimybių.

Labai džiaugiuosi, kad į šį procesą labai aktyviai įsitraukė ir visų regiono savivaldybių aukščiausio lygio vadovai – merai. Aišku, visos savivaldybės esame skirtingos, tačiau kaip regiono stiprybes visi matome turimas pakankamai išvystytas verslo, turizmo, socialinių paslaugų teikimo infrastruktūras, kurias ir reiktų išnaudoti regiono plėtrai.

Tikimasi, kad regionų plėtros tarybų savarankiškumas paskatins regioninės svarbos problemų sprendimą. Kokias kartu spręstinas problemas matote? Galbūt tai jau daroma?

Bendrų visų regiono savivaldybių atstovų susitikimų metu esame identifikavę bendras visoms regiono savivaldybėms aktualias kartu spręstinas problemas. Tai, pavyzdžiui, kad regionas nepatrauklus investicijoms, kuriančioms aukštesnę pridėtinę vertę, neužtikrinamos tinkamos sąlygos verslumui. Taip pat regione neužtikrinamos savalaikės tinkamos kokybės sveikatos ir socialinės paslaugos. Regione neužtikrinamas sistemingas prisitaikymas prie klimato kaitos bei tvarus išteklių naudojimas (apima ir aplinkos bei oro taršą, vandentvarką ir nuotekas).

Nerijus CESIULIS
Alytaus regiono plėtros tarybos pirmininkas
Alytaus miesto meras

Taip pat regione netolygi ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo paslaugų kokybė, neužtikrinamas individualius poreikius atitinkantis mokymas. Nesukurtas regiono turizmo identitetas. Netvari regiono judumo sistema, tarp to ir regiono pasiekiamumas. Žemas gyventojų įsitraukimas į kultūrą, nepakankama kultūros turinio pasiūla ir įvairovė ugdant kultūrines kompetencijas. Prioritetinėmis esame pasirinkę ir jau dėliojame planus, kaip jas spręsti – turizmo identiteto ir regiono judumo sistemos kūrimą. Dirbdami išvien, kaip kumštis, net neabejoju, galima įveikti visas kliūtis ir pasiekti tai, kas kartais atrodo neįmanoma.

Kadangi kadencija persisveria į antrąją pusę, kaip artėjantys savivaldybių rinkimai gali atsiliepti bendriems sprendimams?

Regiono plėtros tarybos sudėtis keičiasi pasikeitus savivaldybių tarybų sudėtims, todėl

natūralu, kad vyksta pokyčiai Regiono plėtros tarybos sudėtyse. Aš, kaip Alytaus savivaldybės miesto meras į Alytaus regiono plėtros tarybą patekau pirmą kartą kaip ir mano kolegė, Lazdijų rajono savivaldybės merė Ausma Miškinienė.

Labai džiaugiuosi, kad mes abu Regiono plėtros tarybos narių senbuvių buvome pasitikti labai draugiškai, kolegiškai mums padedant ir netgi patikint mums atsakingas pareigas. Labai tikiuosi, kad ir ateinantys savivaldos rinkimai neturės didelės įtakos Alytaus regiono plėtros tarybos darbui ir bendram sutarimui, siekiant subalansuotos ir efektyvios regiono plėtros.

Alytuje populiarėja sieninė tapyba Myliu Alytų.

Beje, kokia Jūsų nuomonė dėl Konstitucinio Teismo sprendimo, kuriuo tiesioginiai merų rinkimai įvardijami kaip prieštaraujantys Lietuvos Respublikos Konstitucijai?

Atvirai pasakius, šis sprendimas man atrodo keistas. Kam keisti sistemą, kuri veikia puikiai? Manau, kad merą turi rinkti žmonės, kad miestui atstovautų tas politikas, kuris turėtų didžiausią gyventojų pasitikėjimą, išreikštą balsuojant. Jeigu merą rinktų taryba, gali atsitikti taip, kad meru taptų mažiausią žmonių pasitikėjimą gavęs tarybos narys. Ką jau kalbėti apie stabilumą, produktyvų darbą, kai per kadenciją gali pasikeisti du–trys merai. Esu tvirtai įsitikinęs, kad dabartinė sistema veikia ir veikia puikiai.

O kokiais Alytaus miesto plėtros rezultatais galite pasidžiaugti?

Nubrėžėme strategines Alytaus miesto gaires artimiausiems dešimčiai metų, vystėme Pramonės parką, investavome į švietimą, sportą, kultūrą. Kūrėme geresnes sąlygas smulkiam ir vidutiniam verslui. Sėkmingai investavome į mūsų ateitį – jaunųjų alytiškių ugdymą. Baigusiems mokyklą sudarėme sąlygas studijuoti savame mieste – šiuo metu bendradarbiaujame su keturiais universitetais.

Rūpinomės jaunomis šeimomis, miestui reikalingais specialistais. Rekordine apimtimi tvarkėme miesto kelius ir gatves. Atnaujinome miesto viešąsias erdves, infrastruktūrą. Ypatingą dėmesį skyrėme sveikatos sektoriui.

Kartais apima jausmas, kad dar tiek daug reikia padaryti. Kartais net neįvertiname to, ką turime. Tačiau kur nors išvykus, pavyzdžiui, pas kaimynus Rytuose, matome, kad esame pažengę labai toli.

Alytaus miesto neaplenkė nelegalių imigrantų problema, kurios sprendimas, bent jau kol kas, didžiąja dalimi užkraunamas savivaldybėms. Ką parodė šių problemų sprendimas ir ką manote apie centrinės valdžios pagalbą savivaldybėms?

Mes esame miestas, kuris matė visko. Tiesą sakant, nebežinau, kas dar gali nustebinti. Pirmiausia gaisras. Paskui pasaulinė pandemija vienaip ar kitaip pakoregavo visas veiklos sritis ir visus mūsų planus. Teko priimti sprendimus, ko gero, sunkiausius miesto istorijoje.

Dabar – nelegalių migrantų krizė. Esame trečioji savivaldybė nuo sienos. Krizės akivaizdoje turėjome susitelkti ir padėti valstybei. Taip, buvo nežinomybės, nesusipratimų, manau, kad nebuvo pakankamai pasiruošta valstybės lygiu tokiai situacijai. Tačiau padėjome, kuo galėjome. Esame dėkingi Vyriausybei, kad visos patirtos išlaidos buvo kompensuotos. Su pačiais migrantais mums problemų nebuvo – visi geranoriški, sportuojantys, skaitantys.

Prasidėjo mokslo metai. Kokias švietimo problemas sprendžiate šiais metais ir kokias mintis sukelia artėjančios reformos – įtraukusis ugdymas, tūkstantmečio mokyklų steigimas?

Esu be galo laimingas, kad antrus metus iš eilės mūsų darželiuose ir mokyklose vaikų skaičius auga. Daugybę metų skaičiai buvo mažėjantys, buvo galvojama, kaip uždaryti darželius, mokyklas, kaip įveiklinti tuščias patalpas. Dabar sukame galvas, kur visus padėti. Ir tai išties nuostabu.

O reformos niekuomet nebuvo malonios. Kiekvienas pokytis kelia baimę, nerimą, nežinomybę, kas bus. Tai natūralu. Bet be pokyčių nebūtų progreso. Puikiai suprantu, kad kai kurioms savivaldybėms tai bus skaudus iššūkis. Juk vienintelė mokykla kaime yra daugiau nei mokykla. Bet vaikams turime suteikti tai, kas geriausia. Mokiniams ir mokytojams turime užtikrinti geriausias sąlygas mokytis ir dirbti, siekti aukščiausių rezultatų. Mokytojai turi uždirbti padorias algas. Manau, kad turime investuoti į progresą vardan šviesios mūsų vaikų ateities.

Galbūt švietimo problemos galėtų būti sprendžiamos regiono mastu? Jei taip, gal jau įžvelgiate, kur labiausiai reikalingas regioninis sprendimas?

Manau, kad merams rasti sprendimus čia bus labai sunku, nes tema skausminga. Kuris meras norės pasakyti jį išrinkusiems gyventojams, kad rajone uždarome mokyklą, o atidarome regiono centre? Tačiau turime kažką daryti. Jei mokyklos rezultatai prasti, darbuotojų rasti nepavyksta, vaikų mažai, išlaikyti tokią mokyklą labai sunku, per brangu.

Kartais sprendimai būna sunkūs, tačiau jie būtini. O juk pagrindinis tikslas yra pagerinti, o ne pabloginti. Tikslas – pagerinti vaikų pasiekimus, pagerinti sąlygas mokytis ir dirbti vaikams ir mokytojams, užtikrinti padorias algas.

Į antrąją pusę persisvėrė ir Jūsų, kaip mero, kadencija. Kokias idėjas, su kuriomis atėjote į šias pareigas, pavyko įgyvendinti ir kokie sumanymai stringa? Kokios strigimo priežastys?

Darželiuose ir mokyklose vaikų daugėja. Daugiau sugrįžtančiųjų nei išvykstančiųjų. Alytiškiai grįžta namo. Nebe vieni, o su šeimomis. Tai labai džiugina. Daug dirbame su investuotojais. Rašomės sutartis. Gyventojai jau kitą dieną po sutarties pasirašymo norėtų matyti naujas darbo vietas. Tiesą sakant, aš irgi. Tačiau reikia kantrybės.

Norisi geresnio susisiekimo su kitais miestais. Intensyviai dirbame ties šiuo klausimu. Norisi augti, kurti, bet Roma per naktį irgi nepasistatė. Tad viščiukų skaičiuoti kadencijos viduryje dar nesinori. Turėjome pakankamai iššūkių: gaisrą, pandemiją, nelegalių migrantų krizę. Daug ko net negali prognozuoti, ne viskas nuo manęs vieno priklauso. Tačiau darbų apsukos nemažėja, tik pirmyn. Už Alytų. Už visą mūsų žalią Dzūkijos regioną!

Dėkoju už pokalbį.

Savivaldybių žinios

„Savivaldybių žinios“
leidžiamas nuo 1996 m.

Markučių g. 15, LT-11347 Vilnius,
el. p. *info@savzinios.lt*, interneto svetainė *www.savzinios.lt*
Direktorė Lina Belevičienė, tel. 8685 39454,
redaktorius Romas Gurklys, tel. 8685 39452,
Facebook savzinios Ieva Cataldo, *cataldoieva@gmail.com*

Spausdina AB „Spauda“,
Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius,
www.spauda.com
ISSN 1392–2467

Mūsų partneriai
STRUCTUM
Mano Kraštas

Lazdijų rajono merė Ausma Miškinienė (nuotr.): „Labai didžiuojuosi modernios saulės elektrinės atidarymu Grikapalyje“.

LAZDIJŲ RAJONAS

Gintarė VARNELIENĖ

„Alytaus regiono stiprybės – tai miškingiausias šalies regionas, džiuginantis turistus tiek saugomų teritorijų, ežerų, kultūros paveldo gausa, tiek Jotvingių žemės palikimais ir legendomis apipintais piliakalniais, aktyviomis bendruomenėmis ir nesumeluotu žmonių darbštumu. Tai regionas kuriame galima rasti idiliškų vaizdų kupiną ir tvarią ateitį puoselėjantį Lazdijų kraštą, pramonės parką Alytuje, kurortų karaliumi tituluojamus Druskininkus, grybų sostinę Varėną ir vienintelį Lietuvoje – Žuvinto biosferos rezervatą“, – Alytaus regioną apibūdina Lazdijų rajono merė Ausma Miškinienė.

NE KONKURENTĖS, O PARTNERĖS

„Esame penkios savivaldybės Alytaus regione ir mūsų stiprybės yra ne tik panašumuose, bet ir skirtumuose, kurių dėka kuriame patrauklų regioną investuotojams, turistams ir gyventojams. Galiu pasidžiaugti, kad regiono stiprybės yra ne tik įdiegta regioninė atliekų tvarkymo sistema, toliau plėtojama atliekų surinkimo infrastruktūra, bet ir sukurtas švietimo, ugdymo, ikimokyklinių įstaigų tinklas, veiklą pradedantis regioninis STEAM (gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos) centras, kuriame didelis dėmesys bus skiriamas maisto industrijos plėtrai, pritaikyta viešoji infrastruktūra aktyviam ir sveikam regiono gyventojų užimtumui. Visus mus jungia ir Nemuno upė – bendra jungtis regiono savivaldybių turizmo, krovinių ir keleivių pervežimo galimybių plėtrai, – mintimis dalijasi merė. – Mūsų regiono vienybę ir stiprybę parodėme ištiesdami pagalbos ranką Vyriausybei, susidūrus su nelegalių migrantų problema. Buvome pirmieji sprendžiant pasienyje iškilusias problemas. Todėl drąsiai galiu teigti, kad regiono planai kurti pasienio funkcinę zoną, skirtą stiprinti viešojo transporto, socialinių paslaugų teikimą, turizmo infrastruktūros plėtrą įgauna pagreitį ir tikiu, kad suteiks didelę pridėtinę vertę regiono plėtrai ateityje.“

Ausma Miškinienė yra Alytaus regiono plėtros tarybos kolegijos pirmininko pavaduotoja ir, jos teigimu, kolegialiai priimami sprendimai regiono naudai duoda pridėtinę vertę ir Lazdijų rajonui. „Šiuo metu rengiamas Alytaus regiono 2021–2030 metų plėtros planas. Laukia didelis ir svarbus darbas visam regionui, nes tai, kokios plėtros priemonės plane numatytos, taip bus tvirtinamos ir ES bei valstybės investicijos. Alytaus regiono bendri projektai ir iniciatyvos viešojo transporto, turizmo ir sveikatos, socialinių paslaugų plėtros srityse turėtų parodyti, kad savivaldybės gali būti ne konkurentės, o patikimos partnerės, – teigia merė. – Esame pasienio savivaldybė, todėl tiek išvystyta regiono susisiekimo sistema, tiek viešųjų paslaugų infrastruktūra suteikia didesnes galimybes mūsų rajono gyventojams keliauti, dirbti, mokytis: galime pasiūlyti regione tiek profesinių rengimo centrų, tiek kolegijos siūlomas studijas. Būdami regiono dalis turime galimybę kurti bendrus turizmo maršrutus, juos viešinti, ieškoti kompleksinių sprendimų, kaip pavyzdys neseniai sukurtas bendras turizmo produktas #atraskdzukija.

Labai didžiuojuosi modernios ir didžiausios pagal pagamintos vienoje vietoje elektros kiekį nutolusios saulės elektrinės atidarymu Grikapalyje. Mūsų rajone žengtas svarbus žingsnis ekologiškesnio ir energiją tausojančio gyvenimo link. Šios elektrinės galimybėmis galės naudotis ne tik Lazdijų, bet ir visos Lietuvos gyventojai ir įmonės. Džiaugiuosi, kad mūsų pastangos, kurti verslui patrauklias sąlygas pastebėtos – Lazdijų kraštas tampa patrauklus žaliosioms investicijoms, o regioną renkasi įmonės, vertinančios tvarumą ir ekologiškumą, aktyviai diegiančios inovacijas. Šis projektas ne tik daugiau kaip 3,8 mln. eurų investicijų, naujos darbo vietos ir galimybės rajono gyventojams, bet ir įkvepiantis regionų plėtros pavyzdys. Mūsų unikalaus, Dzūkijos miškų apsupto krašto tausojimas ir saugojimas ateities kartoms – vienas iš šių dienų iššūkių. Todėl svarbu, kad visi verslininkai ir investuotojai ir toliau ieškotų inovatyvių sprendimų ir rastų balansą tarp verslo plėtros poreikių bei tvaraus gamtos išteklių vartojimo.“

Rajono vadovė pažymėjo ir Rail Baltika regioninių stočių plėtros svarbą. Lazdijų rajone esanti Šeštokų stotis – techniniuose plėtros planuose numatyti keleivinės stoties, krovinių terminalo ir karinės mobilumo infrastruktūros kūrimas. Šiuo metu yra rengiamas naujas inžinerinės infrastruktūros vystymo planas (specialusis planas).

ĮGYVENDINTA KELIASDEŠIMT PROJEKTŲ

„Įgyvendinome arba jau baigiame įgyvendinti keliasdešimtis projektų. Vien dėka laimėtų projektų į rajoną atkeliavo ne vienas milijonas eurų. Labiausiai džiugina iš pagrindų atnaujintas Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijos senojo pastato vidus ir gimnazijos valgykla. Suremontuotos Lazdijų ligoninės Fizinės medicinos ir reabilitacijos patalpos. Pažanga ir vandentvarkos srityje: daugiau kaip 100 gyventojų būstai prijungti prie centralizuotų nuotekų tinklų, investuojama į geriamojo vandens kokybę. Investicijos atkeliavo ir į kelių asfaltavimą, gatvių apšvietimą, naujų šaligatvių įrengimą. Džiaugiuosi įgyvendintais

Interreg V–A Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimo programos projektais, skirtais Veisiejų pėsčiųjų ir dviračių takų, fontano, prieplaukų atnaujinimui, naujų pasienio turizmo maršrutų sukūrimui, jaunimo verslumo skatinimui, muziejaus lauko erdvių įveiklinimui, ligoninės, priešgaisrinės tarnybos įrangos atnaujinimui. Artimiausiu metu visuomenei bus pristatytas pasienio funkcinės teritorijos turizmo projektas, vienijantis tris Lietuvos savivaldybes ir devynis Lenkijos valsčius, pakviesiantis keliauti senoviniu jotvingių, kulinarinio paveldo, gamtos, istoriniais, dviračių ir pėsčiųjų, piligrimų, lėto gyvenimo, kalbų, šeimos, amatų, pirties keliais, – projektus vardija merė. – Pradėtas ir šeimos centro projektas, skirtas įtraukiajam ugdymui, šeimos laisvalaikio praleidimui ir naujų paslaugų teikimui. Stiprinamas savanorių tinklas. Turiu paminėti ir bendruomenių verslumo projektus, dalyvaujamąjį biudžetą, jaunimui skirtas programas, socialinio verslo plėtrą rajone. Mane džiugina tai, kad kiekviena įstaiga, organizacija, bendruomenė ieško galimybių su mumis kartu tam, kad mūsų kraštas klestėtų ir taptų vieta, kur gera gyventi, kurti, ilsėtis."

Šiuo metu Lazdijų rajono savivaldybė, kaip ir kitos pasienio savivaldybės, daug dėmesio skiria su nelegaliais migrantais susijusioms problemoms spręsti. O tai reiškia, kad kai kurie darbai savivaldybės viduje vyksta ne taip operatyviai kaip norėtųsi, bet viskas tikrai nestovi vietoje. Iki šiol visos Lazdijų rajono savivaldybės su nelegaliais migrantais susijusios išlaidos sudaro 46,6 tūkst. eurų. Finansų ministerijai pateikėme du prašymus kompensuoti šias išlaidas. Iki šios dienos kompensuotos pirmajame prašyme teiktos išlaidos, t. y. 28,2 tūkst. eurų. Antrame prašyme nurodytų lėšų laukiame, o netrukus teiksime trečiąją paraišką", – apie nelegalių migrantų įtaką savivaldybės veiklai ir biudžetui atsiliepia Ausma Miškinienė.

UŽDAVINYS – UŽTIKRINTI VIENODAS UGDYMO GALIMYBES

„Svarbiausias rūpestis yra švietimo kokybės užtikrinimas kiekvienam vaikui, o pandemijos kontekste, vaikus ugdant nuotoliniu būdu, tai tampa nemažu iššūkiu visai švietimo bendruomenei. Svarbu ne tik pats ugdymas, bet ir mokinių, švietimo įstaigų darbuotojų sveikata, todėl sprendžiame saugaus mokymosi ir mokymo klausimus, laikomės nustatytų reikalavimų. Papildomas dėmesys skiriamas vaikų psichinei sveikatai, – švietimo iššūkius apžvelgia Lazdijų rajono merė. – Aktuali problema – mokinių skaičiaus mažėjimas mokyklose. Preliminariais duomenimis, šiais mokslo metais turėsime apie 50 mokinių mažėjimą. Atsižvelgiant į tai, turime priimti nelengvus sprendimus, formuojant vaikų ir mokinių grupes bei klases mokyklose. Siekdami, kad visi vaikai turėtų vienodas galimybes pasiekti aukštesnę mokymosi kokybę, šiais metais nusprendėme neformuoti jungtinių 5–8 klasių.

Kalbant apie artėjančius pokyčius, susijusius su įtraukiuoju ugdymu, kaip jau minėjau, mūsų uždavinys yra užtikrinti ugdymosi sąlygas kiekvienam vaikui, atsižvelgiant į jų individualius poreikius. Šiuo metu vyksta pasirengimas įtraukiajam ugdymui įgyvendinti, vertinamas mokyklų pasirengimas, reikiamos infrastruktūros užtikrinimas, pedagogų ir pagalbos specialistų kompetencijų tobulinimas ir kiti darbai.

Tūkstantmečio mokyklų programos įgyvendinimo pradžia numatyta 2022 m., mūsų savivaldybė bus pasirengusi teikti paraiškas, tačiau norėtųsi kuo anksčiau sulaukti oficialių švietimo, mokslo ir sporto ministerijos dokumentų, su aiškiais kriterijais ir reikalavimais paraiškų teikėjams. Žinoma, tikimės, kad suplanuotos investicijos pasieks kiekvieną mokyklą ir pastiprins tiek infrastruktūrinius, tiek intelektinius išteklius."

Pašnekovė pažymi, kad kiekviena savivaldybė sprendžia jai aktualiausias švietimo problemas, tokias kaip mokyklų tinklo optimizavimas, pedagogų trūkumas ir kt., tačiau yra problemų, su kuriomis susiduria visos regiono savivaldybės, todėl labai svarbu bendradarbiauti, dalintis turima gerąja patirtimi. „Galėčiau paminėti jau aptartą tūkstantmečio mokyklų programą, kur numatyta galimybė teikti bendrą paraišką kelioms savivaldybėms, STEAM mokymo modelio, pedagogų ir švietimo įstaigų vadovų kompetencijų tobulinimo, lyderystės programų, pasitelkiant švietimo centrus, bendrų infrastruktūrinių projektų, reikalaujančių didesnių finansinių ir intelektinių išteklių, įgyvendinimą. Taip pat labai svarbu formuoti bendras, išdiskutuotas ir suderintas regiono pozicijas tam tikrais nacionaliniais klausimais, pavyzdžiui, mokymo lėšų skyrimo, mokyklų tinklo optimizavimo, miestelių ar kaimų ilgųjų gimnazijų 3–4 klasių komplektavimo, jaunų pedagogų pritraukimo ir panašiai", – svarsto Ausma Miškinienė.

SKAIČIUOJA NE METAIS, O DARBAIS

Merų kadencija persisveria į antrąją pusę. Ausmai Miškinienei – tai pirmoji mero kadencija. „Savo laiką čia, Lazdijuose, esu linkusi skaičiuoti ne metais, o nuveiktais, vykstančiais ir planuojamais darbais. Tikrai stengiuosi su komanda kurti atvirą savivaldybę. Ne tik klausome, bet ir girdime, ne tik žiūrime, bet ir matome. O tuomet jau svarstome galimybes, dėliojame įvairius scenarijus ir stengiamės atliepti lūkesčius. Džiaugiuosi, kad rengiant Lazdijų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginį plėtros planą, įsitraukė daug rajono gyventojų. Žinoma, tenka pripažinti, kad kai kurie darbai juda ne taip greitai, kaip norėtųsi. To priežastys įvairios: lėtai besisukantis biurokratinis aparatas, kuriame telpa ir viešieji pirkimai, ir kitos būtinos procedūros; „išlepinti" rangovai, kurie arba nedalyvauja konkursuose, arba turi begales užsakymų ir delsia atlikti darbus tinkamai. Planuotus darbus, žinoma, pristabdė tiek pasaulį sustingdžiusi COVID-19 pandemija ir jos pasekmės, tiek nelegalių migrantų krizė, kurios priešakinėse gretose ir stovime mes – pasienyje esančios savivaldybės. Nepaisant to, nuoširdžiai dirbame, kad visi planuoti ir neplanuoti darbai būtų atlikti kokybiškai ir laiku", – kalba Lazdijų rajono merė.

Pasiteiravus, ką ji mano apie Konstitucinio Teismo sprendimą dėl tiesioginių mero rinkimų, Ausma Miškinienė sakė: „LSA parengėme Konstitucijos pataisų projektą, numatantį tiesioginius merų rinkimus. Šis pakeitimas jau 2023 metų savivaldos rinkimuose suteiktų žmonėms teisę aiškiai žinoti, ką jie renka, kokias galimybes išrinktas meras turės ir savo balsais išreikšti pasitikėjimą žmogumi, kuris atstovaus vietos bendruomenei. Manau, kad labai svarbu aktyviai ir konstruktyviai diskutuoti. Nevilkinti šio klausimo sprendimo Seime ir rasti sutarimą dėl mero tiesioginių rinkimų įtvirtinimo Konstitucijoje."

Lazdijų krašto muziejuje „Senojoje gimnazijos klasėje" lankytojams pristatoma krašto švietimo istorija.

KAUNAS PATEISINO
ŠVIETIMO REITINGŲ LYDERIO VARDĄ

Živilė MASYTĖ

Kauno miesto Rotušėje buvo apdovanoti solidžiausius valstybinių brandos egzaminų rezultatus pademonstravę abiturientai. Jų pasiekimai šiais metais pranoko net bendrą šalies vidurkį ir pateisino švietimo reitingų lyderio vardą.

Kauno dvyliktokų įvertinimai – geresni nei bendras šalies vidurkis. Mokiniai surinko net 342 šimtukus iš skirtingų dalykų. Tai patvirtina, kad šiais metais švietimo reitinguose pelnyta aukščiausia pozicija Kaunui nėra atsitiktinumas.

„Jau ne pirmus metus iš eilės Kauno abiturientai džiugina anglų kalbos įvertinimais. Lyginant su 2020-aisiais, šiemet jie ženkliai geriau išlaikė lietuvių kalbos ir literatūros bei matematikos egzaminus“, – aukštus kauniečių valstybinių brandos egzaminų rezultatus įvertino Kauno savivaldybės Švietimo skyriaus vedėja Ona Gucevičienė.

Daugiausia šimtukų Kauno abiturientai surinko iš anglų kalbos (136) egzamino. Toliau – lietuvių kalba ir literatūra (81), informacinės technologijos (41), matematika (34), biologija (32).

Analizuojant visų turimų egzaminų statistiką, matyti, kad miesto abiturientų surinktų taškų vidurkis – aukštesnis nei bendri visų moksleivių pasiekimai nacionaliniu mastu. Šiemet į pirmą reitingų vietą iškopęs Kauno miestas pagal švietimo rodiklius užtikrintai laikosi lyderio pozicijoje tarp kitų šalies savivaldybių. Pasak O. Gucevičienės, kauniečių pasiekimai yra nuoseklaus darbo rezultatas. Mokinių ugdyme vadovaujamasi tiek bendrosiomis švietimo programomis, tiek ir žiūrima individualių kiekvieno mokinio poreikių. Aiškiai apibrėžiami egzaminų vertinimo kriterijai ir balų sistema. Tai suteikia vaikams daugiau pasitikėjimo savo jėgomis ir leidžia geriau pasiruošti mokyklos baigimui.

„Vienas sudėtingas etapas jau įveiktas, bet liko kita svarbi kelio dalis. Kad ir kur pasirinktumėte studijuoti, žinokite, kad augančiam Kaunui reikia stiprių profesionalų, todėl lauksime jūsų sugrįžtančių čia, į savo namus. Esate įkvepiantis pavyzdys ir motyvacija jaunesnei kauniečių kartai. Kurdami savo ateitį ir toliau išlikite lyderiais“, – Kauno rotušėje sveikindamas daugiausia šimtukų surinkusius abiturientus linkėjo meras Visvaldas Matijošaitis.

Prieš brandos egzaminų sesiją netrūko nuogąstavimų, kaip abiturientų rezultatus paveiks kone visus metus trukęs karantinas ir dėl to vyravęs nuotolinis ugdymas. Vis dėlto papildomos pedagogų bendruomenės pastangos atsipirko. Švietimo įstaigos sutelkė dėmesį pagalbinėms priemonėms – organizuoti bandomieji egzaminai, o atitinkamai pagal jų rezultatus siūlytos specialistų konsultacijos. Jomis pandeminiu laikotarpiu pasinaudojo beveik du tūkstančiai miesto dvyliktokų iš 21 ugdymo įstaigos. Pedagogai į pasiruošimą brandos egzaminams skatino žvelgti nauju, netradiciniu kampu. Mokiniai teorines žinias taikė praktikoje: dalyvavo iššūkiuose, kurių metu mokydamiesi susidoroti su stresu, ugdėsi loginį mąstymą ir gilino jau turimus gabumus. Taip pat įsitraukė į interaktyvias veiklas projektuose, diskusijose ir konferencijose.

Vienas iš pavyzdžių – Kauno pedagogų kvalifikacijos centro (KPKC), savivaldybės specialistų, matematikos mokytojų metodininkų ir „Saulės“ gimnazijos bendruomenės parengtas neformaliojo ugdymo planas. Jo metu 9–12 klasių gimnazistai ne tik patobulino matematikos pasiekimus, bet ir pradėjo efektyviau taikyti žinias kasdienėse situacijose. „Rezultatų gerėjimas neatsiejamas nuo pačių vaikų aktyvaus įsitraukimo, pastangų ir įvairių sričių profesionalų – mokytojų, lektorių, psichologų – pagalbos. Tarpdisciplininiai ir pasiteisinę ugdymo formatai bus taikomi ir toliau.

Artimiausiuose planuose – projektas „Mokausi ir žaidžiu“. Jis padės mažinti mokymosi praradimus, patirtus dėl COVID-19, ugdyti vaikų socialines-emocines kompetencijas, skatinti fizinį aktyvumą, stiprinti gebėjimus matematikos, gamtos mokslų ir kalbų srityse“, – pasakojo KPKC direktorė Rasa Bortkevičienė.

Visiems šimtukus gavusiems Kauno abiturientams ir juos parengusiems mokytojams įteikti padėkos raštai, o maksimalų įvertinimą iš 3 ir daugiau egzaminų pelniusiems – „Kaunastic“ dovanų kortelės ir unikalūs suvenyrai su M. K. Čiurlionio paveikslų motyvais.

AMBICINGAS TIKSLAS PASKELBTAS: „TŪKSTANTMEČIO MOKYKLOMIS“ TAPS VISOS LIETUVOS MOKYKLOS

Programos „Tūkstantmečio mokyklos“ tikslas – nuosekliai atnaujinti visas mokyklas. Apie tai švietimo, mokslo ir sporto ministrė Jurgita Šiugždinienė kalbėjo oficialiai pristatydama programos pagrindines gaires.

„Tikiuosi, kad iki 2030 metų Lietuvoje turėsime beveik tūkstantį „Tūkstantmečio mokyklų“. Sieksime, kad permainos pasiektų visas šalies mokyklas, nes šiuolaikiška ir vaikų įvairovei bei jų poreikiams atvira mokykla turi veikti kiekvienoje savivaldybėje. Visi vaikai turi turėti lygiavertes sąlygas mokytis, nepriklausomai nuo to, kokioje socialinėje, ekonominėje ar kultūrinėje aplinkoje jie auga ir kokių poreikių turi“, – sakė J. Šiugždinienė.

Pirmasis projekto etapas bus įgyvendintas iki 2025 m., antrasis – iki 2030 m. Planuojama, kad pirmuoju etapu diegti „Tūkstantmečio mokyklų“ programą pradės ne mažiau kaip 80 procentų savivaldybių. Numatyta, kad mokymosi sąlygos pagerės ne mažiau kaip 100 tūkst. mokinių. Ne mažiau kaip 10 tūkst. pedagoginių darbuotojų ir vadovų patobulins ar įgis naujų kompetencijų.

Dr. Eglė Pranckūnienė, dirbusi darbo grupėje, kuri tobulino „Tūkstantmečio mokyklų“ programą, pasidžiaugė, kad programa kito ir šiek tiek tolo nuo pradinio sumanymo. „Dabar „tūkstantmečio mokykla“ susikoncentravo į įtraukųjį ugdymą – Lietuvai labai aktualią kryptį, nes mokyklos iki 2024 metų turi pasiruošti įgyvendinti įtraukiojo ugdymo naujas nuostatas. Antras teigiamas pokytis – programa bus orientuota ne į vieną mokyklą savivaldybėje, o apims visas mokyklas, nes akcentuojamas įtraukiojo ugdymo ekosistemos kūrimas savivaldybėje. Ir trečias pokytis – tai nebebus trumpalaikė programa, bet ilgalaikė, ilgainiui aprėpsianti visas mokyklas“, – sakė E. Pranckūnienė.

Vaidas Bacys, švietimo ekspertas, Šiaulių rajono Dubysos Aukštupio mokyklos direktorius, pastebėjo, kad programoje pirmą kartą skiriamas išskirtinis dėmesys kaimyninių savivaldybių ir mokyklų bendradarbiavimui ir eliminuojamas mokyklų konkurencijos elementas.

Įgyvendinant programą bus remiamasi keliais pagrindiniais principais. Pirma, bendradarbiaujant su savivaldybėmis bus ieškoma individualių sprendimų ir tariamasi dėl konkrečių pažangos tikslų pasiekimo. Antra, dalyvaujančiose mokyklose bus sukurta įtraukiojo ugdymo ekosistema. Trečia, programoje dalyvaujančių mokyklų mokytojai ir mokyklų vadovai nuosekliai stiprins kompetencijas keliose prioritetinėse kryptyse: įtraukiojo, STEAM, kultūrinio ir lyderystės ugdymo. Bus tobulinama ir mokyklų infrastruktūra. Ketvirta, „Tūkstantmečio mokykloje“ ugdymo organizavimas ir valdymas bus grindžiamas mokyklų bendradarbiavimu, kad infrastruktūra ir intelektiniai ištekliai būtų prieinami ir gretimų mokyklų mokiniams ir mokytojams.

„Ministerijoje ir kitose valstybės institucijose pilni stalčiai studijų, tyrimų, tarptautinių organizacijų rekomendacijų. Nuolat daugiau energijos skiriama strategijoms rengti, o ne joms įgyvendinti. Tačiau iki šiol didžioji dalis vaikų tebesimoko mokyklose, kurios neatitinka geros mokyklos idėjos. Turime pagaliau nuspręsti, kad 5–8 klasių mokiniai nebegali mokytis vienoje klasėje. Vienuoliktokas turi turėti galimybę pasirinkti mokytis bet kurį dalyką, kurio reikia jo ateities perspektyvoms, o ne tik tą, kuriam susidaro klasės komplektas. Vaikai privalo turėti sąlygas gamtos mokslų žinias stiprinti praktikos darbuose, laboratorijose, o mokyklos aplinka turi būti pritaikyta įvairiems vaikų poreikiams. Mokytojai ir mokyklų vadovai privalo turėti sąlygas stiprinti kompetencijas ir įgyti naujų, mokytojai turi turėti galimybę dirbti visu etatu ir uždirbti orų atlyginimą“, – sakė J. Šiugždinienė.

Kiekviena savivaldybė kartu su mokyklų bendruomenėmis bus kviečiama įsivertinti tobulintinas sritis ir teikti paraišką dalyvauti programoje. Ji kiekvienoje savivaldybėje atlieps konkrečius, tik jai būdingus bendrojo ugdymo mokyklų stiprinimo poreikius. Bus nustatyti ir bendri rodikliai, kurių kiekviena savivaldybė, dalyvaudama programoje, turės pasiekti.

Paraiškas dalyvauti programoje galės teikti viena ar kelios savivaldybės kartu, pvz., didmiesčio ir žiedinė savivaldybė, kelios greta esančios nedidelės savivaldybės ir pan. „Tūkstantmečio mokyklomis“ galės tapti tos mokyklos, kurios per priėmimą neorganizuoja mokinių atrankos, kuriose mokosi ne mažiau kaip 200 mokinių.

Vytenis Tomkus, Kaišiadorių rajono meras, ir Dovydas Kaminskas, Tauragės rajono meras, programą vertina pozityviai. V. Tomkus jau yra paskaičiavęs, kiek savivaldybė galėtų gauti pinigų programai diegti. Kaip sako meras, ši programa bus didelė paspirtis savivaldybei ir padės siekti aukštos ugdymo kokybės. Pasak D. Kaminsko, ši programa – didžiulis žingsnis Lietuvai. „Reikia susitvarkyti mokyklų tinklą, kad mokytojai turėtų tinkamus darbo krūvius. O kai jie bus dėl to ramūs, galės didesnį dėmesį skirti ir kokybiškam vaikų ugdymui. Programa įtraukianti, nieko nepaliekanti nuošalyje. Vietoj politinių grumtynių dabar galime pasidaryti bendradarbiavimo programą“, – sako Tauragės rajono meras D. Kaminskas.

Lėšos galės būti skiriamos ugdymo ir su ugdymo kokybe susijusioms problemoms spręsti: vadovų ir pedagoginių darbuotojų kompetencijoms stiprinti, kokybiškai švietimo pagalbai teikti, stipriai ir savivaldžiai mokyklos bendruomenei kurti, jau esančių mokyklų fizinei aplinkai gerinti, laikantis universalaus dizaino principų (įrengiami sporto aikštynai, bibliotekos, laboratorijos, mokomieji kabinetai, koridoriai, individualaus mokymosi ir poilsio erdvės, mokyklos prieigos ir pan.). „Tūkstantmečio mokyklų“, kaip metodinių centrų, tinklaveiką skatins ir palaikys bei metodinę pagalbą ir konsultacijas teiks Nacionalinėje švietimo agentūroje įsteigta „Tūkstantmečio mokyklų akademija“.

Artėja į pabaigą derybos su Europos Komisija dėl „Tūkstantmečio mokyklų“ programos finansavimo. Tikimasi, kad jai įgyvendinti bus skirta iki 210 mln. eurų. Finansavimas savivaldybėms būtų skiriamas pagal mokinių skaičių.

Programos koncepcija rengta atsižvelgiant į Geros mokyklos koncepciją, bendradarbiaujant su švietimo ir vadybos ekspertais.

Komunikacijos skyrius

Šakiai iš paukščio skrydžio.

MARIJAMPOLĖS REGIONAS

Edgaras PILYPAITIS
Marijampolės regiono plėtros tarybos pirmininkas
Šakių rajono meras

Inga KANAPECKIENĖ

Su Šakių rajono meru Edgaru Pilypaičiu kalbamės apie Marijampolės regiono ypatumus, savivaldybių bendradarbiavimo galimybes ir, be abejo, apie Šakių rajoną.

Gerbiamas mere, esate Marijampolės regiono plėtros tarybos pirmininkas. Kaip vertinate pirmuosius savarankiškos veiklos mėnesius?

Merams ir į tarybos kolegiją deleguotiems kitiems politikams tai neturėjo jokios įtakos. Labiausiai viskas keitėsi administracijai, tad gal jiems ir derėtų vertinti. Pagrindinis veiklos pokytis, tačiau jis tikrai ne dėl struktūrinių pertvarkymų, kad baigiasi vienas europinio finansavimo etapas ir dabar esame naujo regiono plėtros plano rengimo procese. Nauja jo rengimo metodika, numatomos finansavimo priemonės, esanti nežinomųjų gausa gal ir kelia kažkokių įtampų, tačiau aš tikiu regiono savivaldybių administracijose dirbančiųjų kompetencija ir viliuosi, kad planas bus parengtas laiku ir kokybiškai.

Jūsų manymu, kokios Marijampolės regiono stiprybės ir kaip jas sekasi panaudoti regiono plėtrai?

Kai buvo sukurta regiono specifikacija 4M, labai tikėjomės valstybės paramos. Tačiau ir jos negavus, verslas dirba toliau, siekia savo išsikeltų tikslų tiek, kiek nesutrukdė pandemija. Reiškia, buvo teisingai identifikuotos kryptys, kurias ir toliau reikia stiprinti dar labiau integruojant mokslą – kolegiją ir profesinio rengimo centrą, nes viena pagrindinių kliūčių, su kuo susiduria verslo plėtra, yra kvalifikuotų darbuotojų trūkumas.

Tikimasi, kad regionų plėtros tarybų savarankiškumas paskatins regioninės svarbos problemų sprendimą. Kokias kartu spręstinas problemas matote?

Viešajame sektoriuje praktiškai visos problemos yra vienodos, o planuojamos Tūkstantmečio gimnazijos ir nacionalinio sveikatos priežiūros įstaigų tinklo pertvarka verčia į viską žiūrėti kompleksiškai ir labiau ieškoti sąlyčio taškų bendradarbiavimui. Manau, tai atsispindės ir regiono plėtros plane po konsultacijų su už tas sritis atsakingomis ministerijomis.

Kadangi kadencija persisveria į antrąją pusę, kaip artėjantys savivaldybių rinkimai gali atsiliepti bendriems regionui svarbiems sprendimams?

Sunku būtų prognozuoti. Nemanau, kad tai kardinaliai keistųsi, nes visi sprendiniai ir išsikelti rodikliai turi atliepti Nacionalinį pažangos planą ir kitus strateginius dokumentus, kurie nėra trumpalaikiai.

Beje, kokia Jūsų nuomonė dėl Konstitucinio Teismo sprendimo, kuriuo tiesioginiai merų rinkimai įvardijami kaip prieštaraujantys Lietuvos Respublikos Konstitucijai?

Konstitucinis Teismas konstatavo faktą ir nelabai čia yra vietos nuomonei. Atsimenu, kad buvo žadėta įvertinti Vietos savivaldos įstatymo pokyčius praėjus pusei 2014–2019 metų kadencijos, bet ar pritrūko politinės valios, ar sąmoningai prie šio klausimo nebuvo prisiliesta, nežinau. Reikėtų nepamiršti, kad kaip tik tuo metu vyko 2016 metų rinkimai į Seimą, tad akivaizdu, kad ne tie klausimai rūpėjo. Dabar labiau reiktų koncentruotis į tai, kas bus toliau. Nemanau, kad bet kuris modelis bus absoliučiai visiems tinkantis ir patinkantis. Tai priklausys ne tik nuo konkrečios savivaldybės specifikos, bet ir nuo asmenybių, kas bus naujai išrinkti merai ir tos politinės daugumos taryboje, kuri susiformuos po rinkimų. Negerai, jei meras neturės atramos taryboje, bet jam būtų patikėtos vykdomosios valdžios galios. Galima užstrigti politinėse rietenose ir tai nebus gerai pirmiausia visiems rajono žmonėms. Kaip dirbti savivaldybės administracijai, kai vyksta nuolatinės rietenos ir konfrontacija?

Šiandien turime visokių situacijų atskirose savivaldybėse ir akivaizdu, kad tokią situaciją nulemia ne tik įstatyminė sąranga, bet neretai ir žmogiškosios politikų savybės, kurių nepakeis joks įstatymas ar tvarkos. Pirmiausia turėtume nepamiršti tikslo, kodėl mes valdžioje. Jei tikslas bus postai, o ne priemonė, tai bet koks įstatymas gali būti blogas.

Pakalbėkime apie Šakių rajoną. Kokiais rajono plėtros rezultatais galite pasidžiaugti? Kokie projektai per pastaruosius metus įgyvendinti?

Šiais metais daugiausia dėmesio skyrėme rajono gyvenviečių infrastruktūros gerinimui. Baigti įgyvendinti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonę „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse" veiklos sritį „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą" rengti projektai. Įrengti lauko treniruokliai, nauji šaligatviai, sutvarkytos vaikų žaidimų aikštelės, atnaujinti pastatai ir jų inžinerinės sistemos.

Kaip regiono plėtrai, projektų vykdymui atsiliepia pandemija?

Dėl COVID-19 viruso protrūkio, daugelyje gamyklų sulėtėjo gamybos apimtys, sutriko žaliavų ir komplektuojamų dalių tiekimas, sutriko logistikos veikla, dėl ko teko pratęsinėti įgyvendinamų projektų rangos darbų sutarčių laiką. Kai kurios įmonės neteko darbuotojų, nes nemažai jų buvo atvykę iš kitų šalių ir prasidėjus karantinui grįžo į savas šalis. Dėl karantino susirinkimus bei projektų sprendinių pristatymus teko organizuoti nuotoliniu būdu, o dėl visuomenės kompiuterinio raštingumo stokos, tai tapo iššūkiu. Dėl to kilo ir nesusipratimų. Taip pat užsitęsė ir projektų įgyvendinimo laikas, nes agentūrų specialistai per karantiną negalėjo vykdyti patikrų vietoje.

Prasidėjo nauji mokslo metai. Kokias švietimo problemas sprendžiate šiais metais ir kokias mintis sukelia artėjančios reformos – įtraukusis ugdymas, tūkstantmečio mokyklų steigimas?

Lietuvos švietime nuolatiniai pokyčiai vyksta nuo 1990 metų. Štai dabar vis garsiau kalbama apie Tūkstantmečio mokyklos programą, kurios vizija – kiekvienas vaikas turi galimybę mokytis šiuolaikiškoje ir atviroje mokykloje. Šios programos rėmuose kalbama ne tik apie kompetencijų stiprinimą, didesnį finansavimą, bet ir sąlygas, kurias atitikus bus galima tikėtis tapti Tūkstantmečio mokykla. Vienas iš kriterijų – ne mažiau nei 200 mokinių. O kas tada atsitiks su mažesnėmis mokyklomis?

Šakių rajone trys mokyklos-daugiafunkciai centrai sutarė jungtis į vieną (jungtinės mokyklos modelis). Bet yra dar dvi pagrindinės mokyklos, kuriose mokosi apie 200 mokinių ar mažiau. Kokia bus jų ateitis? Tikriausiai tai reikės spręsti jau tvirtinant mokyklų tinklo planą po 2025 metų. Šakių rajone turime ir Marijampolės profesinio rengimo centro Kudirkos Naumiesčio skyrių. Jame besimokančiųjų skaičius po truputį didėja. Manoma, kad po planuojamų pokyčių viduriniame ugdyme, susijusiame su ugdymo plano pakeitimais, tokių mokinių gali dar padaugėti, nes vidurinio ugdymo gimnazijose sieks mažiau mokinių. Tai siejama su tuo, kad gimnazijoje egzaminus reikės laikyti iš visų dalykų, kuriuos mokinys mokėsi. (4–5 egzaminai privalomi).

Kalbant apie įtraukųjį ugdymą galima sakyti, kad iš dalies tai jau vyksta mūsų mokyklose, tik ne visur tai yra dar akcentuojama. Kiekvienais metais daugėja mokinių, turinčių įvairių specialiųjų ugdymosi poreikių. Čia vėl susiduriama su problema – tokių mokinių daugėja, pagalbos specialistų – ne. 2020 m. Šakių švietimo pagalbos tarnyba organizavo kursus mokytojams, kurie neturėjo teisės dirbti su specialiųjų poreikių turinčiais mokiniais. Tik ar kursų išklausymas suteikė pakankamai kompetencijų darbui su tokiais mokiniais, manau lieka atviras. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija problemą, aišku, išsprendė – mokytojai yra išklausę kursus ir gali dirbti. Be visų šių reikalų išlieka aktuali problema – mokytojų, ypač tiksliųjų mokslų, trūkumas.

Galbūt švietimo problemos galėtų būti sprendžiamos regiono mastu? Jei taip, gal jau įžvelgiate, kur labiausiai reikalingas regioninis bendradarbiavimas?

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija vis dažniau akcentuoja STEAM dalykų mokymo stiprinimą, kalbama apie šių dalykų laboratorijas, didesnį dėmesį praktikai ir t. t. Šioje srityje jau ir vyksta tam tikras bendradarbiavimas ta prasme, kad Šakių rajono savivaldybės mokyklos jau domėjosi tokių laboratorijų įrengimu, sėmėsi patirties iš Marijampolės gimnazijų, laboratorijas turinčių. Šakių rajone viena gimnazija tokią laboratoriją jau rengia, kita galvoja tai daryti kitais metais. Kol ministerija svarsto, mokyklos tai daro iš savų lėšų. Investicija nemaža, tad žiūrint strategiškai, galbūt būtų naudinga įrengti tokias laboratorijas rajonų centruose ir kad jomis galėtų naudotis visos aplink esančios mokyklos. Dar viena Šakių rajono problema – daug lėšų išleidžiama mokyklų ūkinėms reikmėms. Tad renkamės principą „Viena ugdymo įstaiga – viena virtuvė". Dėl to sprendimo konsultavomės su kaimynine Kazlų Rūdos savivaldybe. Tačiau kol kas bendradarbiavimas vyksta patirties pasidalijimo, o ne paslaugų teikimo srityje. Manau, kad šiuo klausimu dar visiems reikia gerokai ūgtelti.

Dėkoju už pokalbį.

Naujam gyvenimui prieš dešimtmetį atgimė Gelgaudiškio dvaro rūmai. Tai XIX a. perlas Šakių rajono architektūrinio paveldo lobyne. Šiandien čia Jūsų laukia profesionalaus meno parodos, išskirtinės muzikos koncertai, pažintinės ir teatralizuotos ekskursijos.

AKMENĖS KRAŠTO GYVENTOJAI JAUČIASI LAIMINGESNI NEI LIETUVOS GYVENTOJAI

Jolanta ŠIURKUVIENĖ

Savivaldybės administracijos užsakymu gegužės – birželio mėnesiais buvo vykdomas tyrimas, kurio tikslas – nustatyti Akmenės rajono savivaldybės gyventojų Laimės indeksą ir išsiaiškinti, kaip jie vertina gyvenimą Akmenės krašte bei nustatyti gyvenimo kokybės gerinimo kryptis.

Rezultatai nudžiugino: Lietuvoje Laimės indeksas – 6,3 (suapvalinus), o Akmenės rajone – 7,1 balo dešimtbalėje sistemoje. 2021 metų duomenimis, Lietuva Pasaulio laimės indekse užėmė 38-ą vietą ir buvo įvertinta 6,255 balo, o laimingiausia šalis Suomija, turinti 7,842 balo.

Akmeniškių apklausa vykdyta gyventojus apklausiant internetu, telefonu ir tiesiogiai („gyvai"), buvo apklausta per 600 žmonių, kurių amžius 15–84 metai. Kaip jau minėta, tyrimo rezultatai atskleidė, kad Akmenės rajono laimės indeksas siekia 7,1 balo iš 10 galimų. Labiausiai įvairiais gyvenimo aspektais yra patenkinti vyriausio amžiaus (60–84 m.), Kruopių seniūnijos gyventojai, asmenys, kurių pajamos siekia 701–900 eurų per mėnesį vienam šeimos nariui, atskaičius mokesčius. Tuo tarpu laimės indekso balas žemesnis jauniausioje (15–29 m.) gyventojų amžiaus kategorijoje bei tarp žemesnes pajamas gaunančių Akmenės rajono gyventojų (301–500 eurų).

Palankiausiai Akmenės rajono gyventojai vertina emocinę ir fizinę sveikatą (8,2 balo iš 10 galimų) – gyventojai savo artimoje aplinkoje turi žmonių, kuriais gali pasikliauti, kurie palaiko ir supranta, taip pat jie pasitiki savimi ir laiko save turinčiais gebėjimų įveikti gyvenimo iššūkius ir apskritai yra patenkinti savo gyvenimu.

Antra veiksnių kategorija, kuri buvo vertinta aukščiausiais balais (7,8) – tai fizinė aplinka, kuri Akmenės rajono gyventojų nuomone yra puoselėjama ir prižiūrima. Gyventojai savo gyvenamojoje vietovėje jaučiasi saugūs dėl viešosios tvarkos užtikrinimo. Kiek mažesni balai buvo skirti apšvietimo tamsiu paros metu užtikrinimui. Apšvietimu mažiau buvo patenkinti 45–59 m. respondentai bei Akmenės seniūnijos gyventojai.

Bendruomeniškumo, draugiškos kaimynystės aspektas atsiduria trečioje vietoje – bendras veiksnių vidurkis siekia 7,6 balo. Akmenės rajono gyventojai yra pozityviai nusiteikę kaimynų atžvilgiu, džiaugiasi jais ir būtų linkę kreiptis, jei prireiktų pagalbos. Bendruomeniškumo aspektas ypač gerai vertinamas vyresnio amžiaus gyventojų segmente (60–84 m.). Papilės bei Kruopių seniūnijų gyventojai vietinę bendruomenę, kaimynus vertina palankiau, lyginant su kitomis seniūnijomis.

Žemiausias balais gyventojai vertino pragyvenimo lygį, pasitenkinimo darbu bei užimtumo galimybes (6 ir 6,4 balo atitinkamai). Beveik pusė (46 proc.) tyrimo dalyvių nesijaučia uždirbantys pakankamai, kad gyventų oriai. Panašiai daliai (53 proc.) sunku sukaupti santaupų iš gaunamų lėšų. Svarbu paminėti, kad žemesniais balais pragyvenimo lygis vertintas žemesnes pajamas bei išsilavinimą turinčių asmenų. Gyventojai nuosaikiai vertina naujo darbo suradimą – tik kas dešimtas mano, kad darbą Akmenės rajone surasti būtų paprasta.

Akmenės rajono gyventojų pasididžiavimas savo kraštu yra aukštas ir siekia 8,3 balo. Rajone gyvenantys žmonės labiausiai didžiuojasi tuo, kad gyvena gražios gamtos apsuptyje. Ypač šį aspektą išskyrė Akmenės ir Papilės seniūnijų gyventojai. Nepastebėtos nelieka ir valdžios institucijų pastangos tvarkyti bei puoselėti aplinką, viešąsias erdves, renovuoti namus ir gerinti rajono infrastruktūrą. Šiuos aspektus dažniau minėjo Naujosios Akmenės seniūnijoje gyvenantys asmenys. Kraštiečių bendruomeniškumu, draugiškais žmonėmis labiau džiaugiasi moterys.

Tyrimas atkleidė, kad labiausiai dėmesio reikalaujančios sritys yra susijusios su pragyvenimo lygiu ir užimtumo galimybėmis – pastangas reikėtų koncentruoti sudarant daugiau įsidarbinimo galimybių, kuriant naujas darbo vietas, skatinanti verslo plėtrą regione. Gyventojai mažiau patenkinti ir sveikatos priežiūros paslaugomis, kurių kokybei turėtų būti skiriamas atitinkamas dėmesys.

Apklausos metu gyventojų buvo prašoma įvardinti tris svarbiausias problemas, kuriomis turėtų pasirūpinti rajono savivaldybė. Analizės metu išryškėjo keletas tobulintinų gyvenimo kokybės aspektų: 39 proc. apklaustųjų minėjo problemas, susijusias su susisiekimo infrastruktūra, kurią reikia tobulinti (gerinti kelių, šaligatvių, dviračių takų būklę). Dažniau šį aspektą nurodė Akmenės seniūnijoje gyvenantys asmenys. Antras pagal svarbą tobulintinas aspektas yra medicinos paslaugų plėtra ir gerinimas. Aukštesnės medicinos paslaugų kokybės tikėtųsi dažniau moterys, 45–59 m. amžiaus grupės respondentai.

Akmenės rajono gyventojai išreiškė pageidavimą ir dėl naujų darbo vietų rajone steigimo, taip pat didesnio aktyvumo organizuojant laisvalaikio pramogas gyventojams bei rūpinimosi įvairaus amžiaus grupių žmonių užimtumu.

Apklausoje dalyvavusiems aktualus ir švietimo paslaugų klausimas, dedamos pastangos išsaugant mokyklas, pritraukiant kvalifikuotus mokytojus. Švietimo paslaugų klausimai labiau aktualūs 30–44 m. respondentams bei asmenims, turintiems vaikų.

Be minėtų pagrindinių priežasčių, rajono gyventojai nurodė pageidavimus apšviesti gatves tamsiu paros metu, organizuoti kultūrinius renginius, sparčiau vykdyti pradėtus statybų ir renovacijos projektus ir kt. Naujosios Akmenės miesto seniūnijos gyventojai dažniau įvardino pageidavimą dėl viešųjų erdvių, kiemų atnaujinimo, tvarkymo.

Susipažinusi su apklausos rezultatais savivaldybės administracijos direktorė Aromeda Laucienė juos apibendrino: „Ir patys jautėme savo stiprybes bei silpnesnes vietas, ir ėjome ta kryptimi, kad gerintume situaciją…" Pasak A. Laucienės, išsami Laimės indekso tyrimo medžiaga bus pateikta nagrinėti administracijos skyriams ir seniūnijoms. Apsvarsčius medžiagą, bus įvertintos galimybės atsižvelgti į akmeniškių lūkesčius, pasiūlymai, kaip tai padaryti bus įtraukti į savivaldybės planus.

BENDROJO PLANO NAUJOVĖ: SMULKIOJO VERSLO PLĖTRA DAUGIABUČIŲ PIRMUOSE AUKŠTUOSE

Monika BESEVIČIŪTĖ

Vilniuje pastebima nauja tendencija – į gyvenamuosius rajonus ateina senamiesčiams būdinga tradicija pirmuosius daugiabučių pastatų aukštus skirti komercinei ar kitai ūkinei veiklai. Šį pokytį lemia tiek naujas miesto bendrasis planas, tiek plėtotojų noras kurti darnesnį ir gyventojams patogesnį miestą.

Senamiestyje ir miesto centre įprasta pirmuosiuose namų aukštuose regėti parduotuves, kavines, galerijas, viešąsias ir privačias įstaigas. Ši tradicija miestuose formavosi šimtmečius. Tačiau sovietmečiu, panaikinus privačius verslus ir individualią statybą bei pradėjus plėtoti išskirtiniai daugiabučių rajonus, tokia miesto projektavimo tendencija buvo beveik sunaikinta. Tačiau dabar Vilniuje jaučiama padidėjusi tokių erdvių pasiūla, o plėtotojai į tai vis dažniau atsižvelgia naujuose projektuose.

Viena iš tai lemiančių priežasčių – šios vasaros pradžioje patvirtintas naujasis miesto bendrasis planas, pagal kurį sostinė bus plėtojama ateinančius 10–15 metų. Plane nurodoma, kad nekilnojamojo turto vystytojai gali pretenduoti į padidintą projektų užstatymo intensyvumą, jeigu daugiabučių pirmuosiuose aukštuose įkuriamos erdvės paslaugoms ar socialinei veiklai.

„Daugelyje sostinės teritorijų užstatymo rodikliai, priiminėjant naująjį Vilniaus miesto bendrąjį planą, buvo sumažinti, tačiau vystytojams suteikiame galimybę padidinti projekto užstatymo intensyvumą net iki 10 proc., jeigu daugiabučių pirmuose aukštuose yra numatomos patalpos ūkinei ar socialinei veiklai vykdyti“, – aiškina Vilniaus miesto vyriausiasis architektas Mindaugas Pakalnis. Taip, pasak M. Pakalnio, siekiama toliau naikinti sovietinio planavimo pasekmes, kai vakarinėje miesto dalyje buvo statomi vien būstai, o darbo vietos kurtos centre ir pramonės rajonuose. „Matome, kad pastatų, kurių pirmieji aukštai skiriami komercinei veiklai, vystoma vis daugiau. Vilniuje turėjome keletą projektų, kai pirmieji daugiabučių aukštai išskirti garažams, o ne verslui. Tokie projektai nesukūrė jaukaus užstatymo, aktyvumo, o gatvės aplink ištuštėjo“, – sako M. Pakalnis.

Siekiant, kad naujuose Vilniuje vystomuose daugiabučiuose komercinės patalpos būtų kuo universalesnės ir patogesnės įvairesnei ūkinei veiklai, naujajame Vilniaus miesto bendrajame plane reglamentuojama, kad tokios patalpos turi būti daugiafunkcinės: joms taikomi kiti reikalavimai nei gyvenamosios paskirties patalpoms – didesnis aukštingumas, kitokios vėdinimo, šaldymo inžinerinės sistemos ir t.t.

Vienos didžiausių sostinės gyvenamojo nekilnojamojo turto plėtros bendrovių „Omberg“ NT plėtojimo direktorius Romanas Stoliarenko teigia, kad gausėjantys daugiabučiai su komercinėmis patalpomis rodo socioekonominį visuomenės pokytį. „Matome, kad populiarėja ir paklausą įgauna ne pliki miegamieji rajonai, o bendruomeninės gyvenvietės, kuriose didelis dėmesys skiriamas tiek smulkiajam verslui, tiek bendroms kultūrinėms ir poilsio erdvėms. Galima teigti, kad sostinės gyventojai vis daugiau kokybiško laisvalaikio nori praleisti savo artimojoje aplinkoje ir būti aktyvios bendruomenės dalimi. Tuo pačiu metu verslas, miestui plečiantis, ieško daugiau būdų ateiti kuo arčiau žmonių“, – sako R. Stoliarenko. Pasak jo, priklausomai nuo vietos, kurioje plėtojamas projektas, pirmieji aukštai daugiabučiuose gali būti ne itin patrauklūs būsto pirkėjams. Todėl negyvenamosios paskirties patalpų įrengimas juose yra visokeriopai naudingas sprendimas visiems: miestui, vystytojui ir gyventojui. „Gyvenimas pirmame aukšte į gatvę orientuotuose butuose ypač judriuose rajonuose ar centre gali reikšti mažesnį privatumą, didesnę oro ir triukšmo taršą. Todėl tokios patalpos žymiai naudingesnės verslams. Be to, kai gyventojai turi galimybę gauti kuo daugiau paslaugų ar net dirbti kuo arčiau savo namų, jiems reikia mažiau judėti su autotransportu po miestą. Tai gyventojams sutaupo laiko, o tuo pačiu padeda kurti tvaresnį ir švaresnį miestą. Be to, verslai ir kitos organizacijos, besikuriančios gyvenamuosiuose daugiabučiuose, padeda atgaivinti miegamuosius rajonus“, – pasakoja R. Stoliarenko.

„Savivaldybių žinioms“ jau 25 metai!

Junkitės ir sekite mus facebook savzinios

„Savivaldybių žinių“ feisbuko paskyra – langas pozityvumui!

SANTYKIUS SU CENTRINE VALDŽIA LYDI **IR DŽIAUGSMAI, IR RŪPESČIAI**

Nepaisant pandemijos, gyvenimas eina pirmyn ir tenka spręsti jo diktuojamas problemas. Artėjant Lietuvos savivaldybių asociacijos suvažiavimui viceprezidentams pateikėme vieną klausimą: kokiais savo srities pasiekimais ir rūpimais dalykais galite pasidalyti su „Savivaldybės žinių" skaitytojais?

AUSMA MIŠKINIENĖ
Lazdijų rajono savivaldybės merė

Labiausiai džiugina pasiekimai tobulinant trumpųjų maisto grandinių klausimus. Už vietinių ūkininkų pagamintą produkciją darželiuose, mokyklose, ligoninėse ir panašiai pasisako daugelis savivaldybių, o palaikymas juntamas ir iš Prezidentūros. Šioje srityje pažanga akivaizdi, o pilotiniuose projektuose norinčių dalyvauti netrūksta. Taip pat svarbus žingsnis žengtas ir sprendžiant netvarkomų laisvos valstybinės žemės problemą. Siekiame, kad šį klausimą, per finansavimo skyrimą laisvos valstybinės žemės plotų sutvarkymui, apleistų bešeimininkių pastatų tvarkymo programai, spręstų Vyriausybė. Svarbu ir tai, kad Žemės valdymo ir kaimo reikalų komiteto posėdyje svarstytas klausimas dėl Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 19 straipsnio pakeitimo, kuris supaprastintų reikalauti statybos leidimų išdavimą kelių apsaugos zonose, neprieštarautų darnios teritorijų plėtros principams, atitiktų viešąjį interesą, eismo saugumą, buvo išspręstas. 2020 metų pabaigoje Seimas priėmė minėto įstatymo pataisas būtent pagal mūsų pasiūlytą redakciją.

VITALIJUS MITROFANOVAS
Akmenės rajono savivaldybės meras

Pernai surengtame LSA suvažiavime daug dėmesio buvo skiriama numatyti svarbiausiems asociacijos darbams, skatinant savivaldybių savarankiškumą ir aktyvesnį dialogą su centrine valdžia.

Apžvelgdamas praėjusius metus iki artėjančio LSA suvažiavimo matau, kad savivaldos problemos pačiu aukščiausiu lygiu imtos kelti itin aktyviai. Apie jas nuolat kalbame, inicijuojame susitikimus, siūlome sprendimus. Deja, kol kas negaliu pasidžiaugti, kad į mūsų pagrįstus reikalavimus dėl savivaldybių finansinio savarankiškumo, savivaldybių investicinio pajėgumo stiprinimo, kas man, kaip LSA viceprezidentui ir Finansų ir ekonomikos komiteto vadovui, itin aktualu – tad rankų nenuleisime… O palaiko mus ir nuotaiką kelia aktyvus ir reguliarus dialogas su Vyriausybe, kitomis centrinės valdžios institucijomis, kai bent sudaromos progos pristatyti LSA poziciją įvairiais klausimais.

LSA itin aktyviai veikė ne tik per karantiną, bet ir skatinant vakcinaciją nuo COVID-19. Apie tai daug diskutavome su centrine valdžia, pasisakėme viešojoje erdvėje ir žymiai prisidėjome prie spartėjančios imunizacijos. Šalyje iškilus naujiems iššūkiams dėl nelegalių imigrantų, LSA ir vėl kelia konkrečius klausimus Vyriausybei ir teikia pasiūlymus dėl tolimesnio savivaldybių vaidmens suvaldant situaciją.

KĘSTUTIS VAITUKAITIS
Elektrėnų savivaldybės meras

LSA viceprezidentu esu išrinktas trečiai kadencijai, todėl teko dirbti ne su viena Vyriausybe. Ne visus klausimus pavyko išspręsti. LSA siekia aktyvesnio dialogo su centrine valdžia, kreipiasi į aukščiausius šalies vadovus, inicijuoja susitikimus su ministrais, ir su jais aptaria aktualiausius savivaldybėms klausimus ir problemas. Pateikta nemažai pasiūlymų finansų, švietimo, aplinkos, ekonomikos, energetikos, socialinės ir sveikatos, žemės ūkio, kultūros, susisiekimo ir vidaus reikalų srityse. Atkreiptas dėmesys į savivaldybių ekonominio savarankiškumo stiprinimą.

Pristatyta savivaldybių pozicija ir siūlymai dėl šilumos ūkio stabilumo ir tvarios veiklos, gatvių apšvietimo modernizavimo ir kvartalinės daugiabučių namų renovacijos. Aptariant kompleksinės kvartalinės renovacijos situaciją buvo pabrėžta, kad tokiems projektams įgyvendinti valstybiniu lygiu nėra numatyta jokios papildomos finansinės priemonės. Mano, kaip Būsto ir energetikos komiteto pirmininko, nuomone, norint plėtoti šiuos visuomenei ypač naudingus projektus, svarbu sukurti patikimą finansinį pagrindą ir vieno langelio principu veikiančią sistemą nacionaliniu lygmeniu.

Esu Vilniaus regiono plėtros tarybos pirmininkas, todėl man labai aktualus regioninės plėtros klausimas naujojoje 2021–2027 ES finansinėje perspektyvoje dėl investicijų paskirstymo Vilniaus regiono savivaldybėms. 2020 m. įsteigta Vilniaus regiono plėtros taryba parengė rezoliuciją, kurioje pateikti pasiūlymai dėl ES struktūrinių fondų lėšų perskirstymo ir kitų kompensavimo priemonių, padėsiančių išsaugoti Vilniaus regiono ekonominį augimą.

ŠARŪNAS VAITKUS
Palangos miesto savivaldybės meras

Kaip svarbiausią laimėjimą įvardinčiau įstatymo pakeitimą, suteikiantį galimybę savivaldybėms pačioms spręsti, kam patikėti jų teritorijoje teikiamas vandentvarkos, miesto tvarkymo, šildymo, atliekų išvežimo ir kitas viešąsias paslaugas. Visuomet laikiausi nuomonės, kad viešosios paslaugos, kurias pagal Vietos savivaldos įstatymą turi užtikrinti savivaldybės, turi ir būti jų dispozicijoje, kad būtų galima operatyviai ir nesiekiant pelno tvarkytis. Šiuo klausimu Lietuvos Savivaldybių asociacija kreipėsi į šalies Prezidentą, tuometį Ministrą Pirmininką, Seimą. Laimei, asociacijai pavyko įtikinti, kad savivaldybės, valdydamos savo turtą ar miesto įmonėms pavesdamos teikti paslaugas, siekia geriausio rezultato savo gyventojams. Ne mažiau svarbus laimėjimas ir Seimo pritarimas, kad savivaldybės galėtų pačios spręsti, kas valdys jų turtą, reikalingą viešosioms paslaugoms teikti. Šis sprendimas aktualus daugeliui šalies savivaldybių.